

عنوان مقاله:

هویت اجتماعی شیعه امامیه در قرون متقدم (تحلیلی تاریخی - جامعه شناسانه بر قصیده ابن منیر طرابلسی)

محل انتشار:

دوفصلنامه امامت پژوهی، دوره 4، شماره 16 (سال: 1393)

تعداد صفحات اصل مقاله: 61

نویسندگان:

محمدحسین افرآخته - فوق لیسانس تاریخ اسلام از دانشگاه تهران، پژوهشگر موسسه مطالعات امامیه

حمیدرضا آذری نیا - لیسانس جامعه شناسی، پژوهشگر موسسه مطالعات امامیه

خلاصه مقاله:

دو قرن چهارم و پنجم، دوران قدرت و استیلای سیاسی - مذهبی شیعه بر جهان اسلام به شمار می رود. گستره جغرافیایی شیعیان در تمامی نقاط جهان اسلام، به انضمام حمایت سیاسی دولت آل بویه در بغداد و فاطمیان در مصر و منطقه شامات، باعث شد شیعیان فرصت ابرازعلنی عقاید و انجام بسیاری از شعار خود را پیدا کنند. بر اساس نظریه تضاد دوقطبی در مباحث جامعه شناسی، بررسی وضعیت اعتقادی - اجتماعی شیعیان بر مبنای متون و گزارش های نشان دهنده تقابل های هویتی میان شیعه و اهل سنت، می تواند یکی از منابع در تحلیل تاریخی - اجتماعی آن دوران باشد. از منابع مهم در این زمینه، قصیده مشهور تتریه سروده ابن منیر طرابلسی است که در آن به خوبی این تضادهای هویتی نشان داده شده است. ابن منیر بر اثر حادثه ای که میان وی و یکی از نقبای آن دوران در بغداد روی داد، در شعری خواسته ای را از شریف مطرح نموده که در ضمن آن بسیاری از اعتقادات و تقابل های موجود در جامعه آن روز را به تصویر کشیده است. گستره موضوعات مطرح شده در این شعر که باورهای اعتقادی، تضادهای آیینی و مسایلمعملی (اصطلاحاً فقهی) را در برمی گیرد، نشان دهنده تمامی تضادهای موجود در آن دوران است. در این نوشتار تلاش بر آن است تا با بررسی ابیات این شعر، ابتدا خاستگاه اعتقادات و آیین های شیعی در روایات رسیده از اهل بیت (ع) نشان داده شده و در ادامه به شواهد تاریخی وجود تضاد میان فرقه های اسلامی موجود در جامعه آن روز، به ویژه شهر بغداد به عنوان محل سکونت شریف، و منطقه شامات و مصر به عنوان محل سکونت ابن منیر، اشاره شود.

کلمات کلیدی:

قصیده تتریه، ابن منیر طرابلسی، هویت شیعه امامیه، تضاد دوقطبی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/792782>

